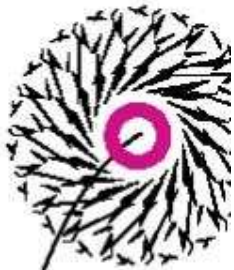

ONDERWIJS & EXAMEN REGLEMENT (OER)

INDUSTRIEEL ONTWERPEN 2011 - 2012

WOORD VOORAF

Dit document is het Studentenstatuut CTW, verder te noemen SS-CTW en bestaat uit:

- Studiehandleiding Industrieel Ontwerpen
- Onderwijs- en Examenregeling CTW (OER: artikel 1 t/m 24)
- Opleidingsspecifieke bijlagen voor de bacheloropleidingen Civiele Techniek, Industrieel Ontwerpen en Werktuigbouwkunde bestaande uit:
 - Opleidingsspecifieke bijlage OER
 - Examencommissie reglement

Aan het SS-CTW kunnen zowel door de faculteit als door de studenten van de opleiding waarvoor de student staat ingeschreven rechten worden ontleend. Dit is niet het geval met betrekking tot alle andere schriftelijke en elektronische publicaties zoals:

- De informatie op de web-site van de opleidingen: **www.cit.utwente.nl**, **www.io.utwente.nl** en **www.wb.utwente.nl** (m.u.v. het SS-CTW)
- De onderwijscatalogus van de UT: **<http://osiris.utwente.nl>**
- Brochures en handleidingen

Het SS-CTW ligt voor iedereen ter inzage bij Bureau Onderwijszaken. Het wordt eveneens gepubliceerd via de web-site van de opleiding. Op verzoek wordt gratis een papieren versie ter beschikking gesteld.

In gevallen waarin het SS-CTW niet voorziet beslist de decaan, respectievelijk de examencommissie afhankelijk van de door de wet bepaalde bevoegdheden. Dit is eveneens het geval bij (vermeende) onduidelijkheden, inconsistenties, interpretatieverschillen en/of (schijnbaar) conflicterende teksten. De decaan, respectievelijk de examencommissie stelt de betrokken examiner(-en) en/of de student(-en) van deze beslissing op de hoogte.

In gevallen waarin strikte toepassing van het SS-CTW tot duidelijk onbedoelde of apert onrechtvaardige situaties leidt, kan de examencommissie, decaan of opleidingsdirecteur afwijken van de bepalingen, hierbij in acht nemende dat dit niet ten nadele van de student is. Dit besluit dient schriftelijk gemotiveerd en kenbaar gemaakt worden aan de student, examencommissie, decaan, opleidingsdirecteur en BOZ.

Kenmerk: CTW / A – 11.0576
Enschede, 31 augustus 2011

Prof. dr. F. Eising
Decaan faculteit Construerende Technische Wetenschappen

INHOUDSOPGAVE

WOORD VOORAF	1
STUDIEHANDLEIDING INDUSTRIEEL ONTWERPEN	5
Faciliteiten.....	5
Opzet programma	6
Algemeen.....	6
OLC.....	6
Examencommissie	6
Roosters.....	7
Kwaliteitszorg.....	7
Procedures.....	8
Studentenvoorzieningen in opleidingen	8
Faciliteiten studiebegeleiding in opleidingen	8
ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING	9
Preambule Toepasselijkheid.....	10
Paragraaf 1 Algemeen.....	11
Artikel 1 Begripsbepalingen	11
Artikel 2 Inhoud van de opleiding.....	12
Artikel 3 Eindtermen van de opleiding	12
Artikel 4 Toelating tot de opleiding.....	12
Artikel 4a Taal.....	12
Paragraaf 2 Studiebegeleiding	13
Artikel 5 Studieplan.....	13
Artikel 6 Studiebegeleiding	13
Artikel 7 Studeren met een functiebeperking.....	13
Paragraaf 3 Tentamens.....	14
Artikel 8 Frequentie, tijdvakken, inschrijving, uitschrijving	14
Artikel 8a Tentamenvormen en informatie over het tentamen	15
Artikel 9 Mondelinge tentamens	15
Artikel 10 Geldigheidsduur tentamens.....	15
Artikel 11 Vaststelling en bekendmaking van de uitslag.....	15
Artikel 12 Inzage- en nabesprekingsrecht	16
Artikel 13 Fouten of onvolledigheden in de administratie	16
Artikel 14 Vrijstelling van een tentamen of praktische oefening.....	16
Paragraaf 4 Examens.....	17
Artikel 15 Vrij programma	17
Artikel 16 De aan de opleiding verbonden examens	17
Artikel 17 Tijdstippen examen en afgifte getuigschriften.....	17
Artikel 18 Graad.....	17

Paragraaf 5	Beroep en bezwaar	17
Artikel 19	Individueel beroep en bezwaar	17
Paragraaf 6	Strijdigheid, wijziging en invoering	17
Artikel 20	Strijdigheid met de regeling	17
Artikel 21	Wijziging regeling	18
Artikel 22	Overgangsregeling	18
Artikel 22a	Beoordeling onderwijs- en examenregeling	18
Artikel 23	Bekendmaking	18
Artikel 24	Inwerkingtreding	18
OPLEIDINGSSPECIFIEKE BIJLAGEN INDUSTRIEEL ONTWERPEN		20
Bijlage a:	Inhoud van de opleiding en van het daaraan verbonden examen	20
	De eindtermen van de opleiding	20
	Vrijstellingsbeleid met betrekking tot deficiënties wis- en natuurkunde	21
	Gehanteerde onderwijsvormen	21
	Programma 22	
	Nadere bepalingen m.b.t. toelating	24
	Kosten onderwijs	24
Bijlage b:	Inhoud van de afstudeerrichtingen	24
Bijlage c:	Kwaliteiten op gebied van kennis, inzicht en vaardigheden	25
Bijlage d:	Inrichting van de praktische oefeningen	25
Bijlage e:	Studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijseenheden	26
Bijlage f:	Nadere regels (WHW artikelen 7.8b, 6de lid en 7.9, 5de lid)	26
Bijlage g:	Masteropleidingen (WHW artikel 7.4a, 8ste lid)	26
Bijlage h:	Inschrijving, frequentie, tijdvakken (OER artikel 8 en bijlage a)	26
Bijlage i:	Vorm van de opleiding	27
Bijlage j:	Volgtijdelijkheid van en toelatingseisen voor tentamens en praktische oefeningen	27
Bijlage ja:	Voorbeelden van minimaal verwachte voorkennis en verplichte vaardigheden bij inhoudelijke afhankelijkheden van vakken	27
Bijlage k:	Wijze van tentaminering	27
Bijlage l:	Aanvullende bepalingen	28
	Bijlage l - 1. Taal	28
	Bijlage l – 2. Overgangsregelingen	28
REGELS		29
Regel 1.	De examencommissie	29
Regel 2.	Verlenen examenbevoegdheden	29
Regel 3.	Uitgangspunten van de examencommissie	30
Regel 4.	Opstellen en vorm van tentamens en de wijze van toetsing	30
Regel 5.	Schriftelijke en mondelinge tentamens	30
Regel 6.	Orde tijdens tentamens	31
Regel 7.	Regels in geval van calamiteiten	31
Regel 8.	Zak-/slaagregeling	32
Regel 9.	Cum Laude	32

Regel 10.	Getuigschriften en registratie.....	33
Regel 11.	Vrijstellingen	33

STUDIEHANDLEIDING INDUSTRIEEL ONTWERPEN

Faciliteiten

1. Bij informatievoorziening voor en over de studie, evenals administratieve procedures wordt het inter- of intranet gebruikt. De UT hanteert een elektronische leeromgeving. Bij de inrichting van het B-IO onderwijs wordt er van uitgegaan dat studenten die zich bij de opleiding hebben inschreven beschikken over een laptop. Studenten kunnen hiervoor gebruik maken van een aanbod van de universiteit via het Notebook Service Centrum (NSC). Met de laptop zijn studenten in staat gebruik te maken van het netwerk van de universiteit, waarmee zij toegang hebben tot intra- en internet.
2. Gebruik van de computer- en netwerkvoorzieningen voor niet-studiedoeleinden kan als misbruik worden beschouwd.
3. Iedere student heeft een eigen e-mailadres dat hem aan het begin van de UT-studie wordt toegekend. De elektronische communicatie van de opleiding met studenten vindt via dit e-mailadres plaats.
4. De universiteit beschikt over hoor- en werkcollegezalen, accommodaties voor begeleid en onbegeleid studeren, een bibliotheek, en onderzoeksvoorzieningen die het onderwijs ten dienste staan. De universiteit heeft beperkt faciliteiten voor vrije toegang tot computers.
5. De opleiding stelt aan de studievereniging S.G. Daedalus ruimte ter beschikking voor de uitvoering van hun activiteiten.
6. Misbruik van, of schade aan UT-faciliteiten of misdragingen kan, in aanvulling op de vergoeding van de schade, de decaan aanleiding geven de student tijdelijk uit te sluiten van deelname aan het onderwijs, tentamens en examens
7. De voor B-IO relevante boeken en tijdschriften bevinden zich in de Centrale Bibliotheek van de UT. Ten aanzien van kwantiteit, uitleentijd, boeking wordt verwezen naar de daarvoor geldende regeling vastgesteld door de Universiteitsbibliotheek.
8. Wanneer excursies, werkbezoeken, veldonderzoek, e.d. in die zin deel uitmaken van het onderwijs dat alle betreffende studenten daaraan – al of niet formeel verplicht – geacht worden deel te nemen, en indien deze activiteiten niet binnen redelijke fietsafstand plaats vinden, zorgt de opleiding op haar kosten voor passend vervoer of vergoedt de studenten de door hen gemaakte vervoerskosten op basis van de prijs van de goedkoopste vorm van openbaar vervoer. Wanneer bovengenoemde activiteiten meerdere dagen beslaan, zorgt de opleiding voor passende verblijfsfaciliteiten.
9. Het B1- en B2 – onderwijs vindt plaats in door de opleiding beschikbaar gestelde jaarzalen. Het gebruik van de jaarzalen is gebonden aan de volgende regels:
 - a. Verroosterd onderwijs gaat altijd voor
 - b. Op aanwijzing van de docent zetten studenten tafels en stoelen in de juiste opstelling
 - c. Iedereen ruimt zijn eigen spullen op
 - d. Eten en drinken mogen in beperkte mate, maar niet tijdens colleges
 - e. Mobiele telefoons uit, evt. laptops ook.
10. Aan het werken in werkplaatsen (en laboratoria) worden veiligheidseisen gesteld. De student is gehouden kennis te nemen van dit reglement (http://www.ctw.utwente.nl/intra/arbo_milieu_huisvesting/informatie/veiligheidsreglement12.doc/index.html) en de regels na te leven.
11. Bij een aantal onderwijseenheden is het niet mogelijk de leerdoelen te realiseren zonder gebruik te maken van laptops. Deze onderdelen worden aangegeven in de studiegids 'Inside Out' of onderwijscatalogus van de UT: <http://osiris.utwente.nl>
12. Voor RSI-preventie ligt de uiteindelijke verantwoordelijkheid bij de student zelf. Via het Notebook Service Centrum wordt informatie over RSI-preventie verspreid. Hulpmiddelen worden beschikbaar gesteld om de kans op RSI te beperken.
13. Een student is pas gerechtigd deel te nemen aan het onderwijs indien hij zich op de hoogte heeft gesteld van, en handelt conform, de veiligheids- en ARBO-reglementen. Hieronder moet tevens worden verstaan de speciale regelingen die voor de faculteit CTW van toepassing zijn zoals het lockerreglement.
14. Het eigendomsrecht van de resultaten van taken, opdrachten en projecten die in het kader van de opleiding Industrieel Ontwerpen zijn uitgevoerd en waarvoor de student studiepunten heeft

verworven, berust bij de Faculteit Construerende Technische Wetenschappen.
Aan (deel)resultaten van een in opdracht van de UT uitgevoerd project, onderzoek of opdracht kan door de betreffende student geen rechten worden ontleend, tenzij dit voor aanvang met het bestuur van de faculteit is overeengekomen en schriftelijk is vastgelegd. Afspraken met het bedrijf betreffende de openbaarheid van de resultaten, dienen tevoren te worden vastgelegd.

Opzet programma

Zie bijlage a van het OER

Algemeen

De onderwijsorganisatie staat beschreven op:

<http://www.io.utwente.nl/organisatie/onderwijsorganisatie/index.html>

OLC

De OLC bestaat uit een gelijk aantal studenten en docenten.

De samenstelling per 1 september 2011 is als volgt:

Docentleden:

prof. dr. ir. A. de Boer

ir. W. Eggink

prof. dr.ir. F.J.A.M van Houten (tevens voorzitter)

dr. ir. M.C. van der Voort

Studentleden:

N.A.M. Léoné (tevens vicevoorzitter)

E.M.D. Reijners

L. de Vos

vacature

Permanente gasten (zonder stemrecht):

dr. ir. A. van den Boomgaard MBA (opleidingsdirecteur)

P. H.J. Breteler (Commissaris Onderwijs S.G. Daedalus)

Griffier: S.H.J. Steinmeijer (S&O)

De actuele samenstelling van de OLC is beschikbaar via

http://www.io.utwente.nl/organisatie/onderwijsorganisatie/olc_io.doc/index.html

Examencommissie

De samenstelling van de examencommissie Industrieel Ontwerpen / Industrial Design and Engineering is per 1 september 2011 als volgt:

prof.dr.ir. A.O Eger, (voorzitter)

prof. dr.ir. F.J.A.M van Houten

prof.dr.ir. A. de Boer

ir. I.F. Lutters-Weustink (secretaris)

Adviseur: dr. ir. A. van den Boomgaard MBA (opleidingsdirecteur)

Griffier: D.J. Nijhuis-Peperkamp

Het dagelijks bestuur van de examencommissie wordt gevormd door de voorzitter en de secretaris. De examencommissie is per email of schriftelijk te bereiken via de griffier (d.j.nijhuis@utwente.nl, Universiteit Twente, Postbus 217, Horst Z-218, 7500 AE Enschede)

Roosters

De onderdelen van het programma worden in redelijkheid gelijkmatig over het jaar gespreid, waarbij eveneens wordt zorg gedragen dat de studiebelasting (inclusief het maken van werkstukken, het uitvoeren van projecten, het deelnemen aan practica e.d.) in redelijkheid gelijkmatig over de onderwijsweken wordt gespreid.

Het onderwijsrooster van alle jaren omvat twee semesters ofwel vier kwartielen. De laatste twee weken van elk kwartiel zijn gereserveerd voor het afleggen van (her)tentamens en/of het afmaken van werkstukken en/of opdrachten. Dit geldt niet voor het eerste semester van het eerste studiejaar, daarvoor is alleen de laatste week gereserveerd.

Voor vakken waarvan het onderwijs over meerdere kwartielen verdeeld wordt, zijn de laatste weken van elk kwartiel meestal collegevrije weken. De studielast van deze vakken wordt echter wel over de gehele periode verdeeld.

Kwaliteitszorg

De kwaliteitszorg van de opleiding is vastgelegd in de notitie "Kwaliteitsbewaking van de bachelor- en masteropleidingen Industrieel Ontwerpen van de Universiteit Twente"¹ en omvat in een jaarlijkse cyclus de uitvoering van de volgende activiteiten:

- Kwartievaluaties
Enquêtes aan het einde van elk kwartiel
(dit is in de bachelor nog niet gerealiseerd met ingang van het studiejaar 2010 – 2011 zal dit worden uitgevoerd)
- Vakevaluaties
Enquêtes worden aan het einde van elk kwartiel volgens een vastgesteld protocol voor een aantal vakken afgenomen bij de deelnemende studenten.
Minstens eenmaal in de driejaren wordt een vak geëvalueerd; voldoet een vak niet aan de criteria dan wordt het vak de eerstvolgende keer dat het vak opnieuw wordt gegeven, opnieuw geëvalueerd.
- Gegevens over rendement en doorstroming
Deze gegevens worden door de Onderwijskundige Dienst verzameld conform een gestandaardiseerd protocol

De verzamelde gegevens worden elk semester besproken in de OLC.

Naast een jaarlijkse cyclus van activiteiten omvat de kwaliteitszorg een scala van incidentele activiteiten, die op verzoek van de OLC of op eigen initiatief van de opleidingsdirecteur of opleidingscoördinator worden uitgevoerd:

- Uitgebreide vakevaluatie
- Panelgesprekken
Gesprekken met deelnemende studenten van een vak of een kwartiel.
- Functioneringsgesprekken
Resultaten van eerder genoemde activiteiten worden ter kennis gebracht aan de leerstoelhouders, zodat zij deze aan de orde stellen in de jaarlijkse functioneringsgesprekken met elk van de medewerkers.
- Onderwijskundige professionalisering
Leden van de wetenschappelijke staf dienen te beschikken over een zgn. BKO –kwalificatie of in de gelegenheid te worden gesteld deze kwalificatie te verwerven/te onderhouden.
- Incidentele activiteiten
Indien nodig worden in aanvulling op bovengenoemde activiteiten verdergaande onderzoeken uitgevoerd (bijvoorbeeld onderzoek naar voorzieningen, tijdbestedingonderzoeken, exit-onderzoeken, enquêtes onder alumni e.d.)

¹ Ruijter, C.T.A. "Kwaliteitsbewaking van de bachelor- en masteropleidingen Industrieel Ontwerpen van de Universiteit Twente" beleidsnotitie faculteit CTW, vastgesteld op 1 december 2005

Procedures

- De evaluatiecommissies (bachelor en master van de studievereniging Daedalus) stelt tweemaal per jaar een semesterrapportage op met:
 - Evaluatieresultaten
 - Reacties betrokken docenten
 - Conclusies en verbetervoorstellen
- De semesterrapportages worden besproken in de OLC. De OLC onderschrijft de verbetervoorstellen wel of niet en heeft tot taak om een jaar later te controleren of de onderschreven verbetervoorstellen daadwerkelijk tot actie hebben geleid. De OLC kan ook beslissen dat bepaalde vakken uitgebreid geëvalueerd dienen te worden. De onderwijscoördinator bespreekt verbeterpunten met betrokken docenten en geeft indien nodig tips / advies om het anders te doen.
- N.a.v. de semesterrapportages stellen de evaluatiecommissies een plan op voor de evaluaties van het komende studiejaar. Dit plan moet worden goedgekeurd door de OLC. De OLC controleert ook of dit plan daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

Studentenvoorzieningen in opleidingen

Zie ook faciliteiten, studiebegeleiding en instellingsstatuut

Faciliteiten studiebegeleiding in opleidingen

- De studieadviseur is belast met de coördinatie en de kwaliteitsbewaking van het mentoraat.
- Elke eerstejaars student krijgt bij het begin van de opleiding B-IO een mentor toegewezen. De mentor is als medewerker aan de opleiding verbonden. In overleg met de studieadviseur kan aan de student tijdens zijn eerste verblijfsjaar een andere mentor worden toegewezen. De mentor begeleidt en adviseert de student gedurende de gehele bachelor. Daarnaast bespreekt de mentor periodiek de studievorderingen met de student indien de resultaten daartoe aanleiding geven,.
- De studieadviseur geeft - gevraagd of ongevraagd - adviezen aan de examencommissie, aan de opleidingsdirecteur, aan individuele docenten/examinatoren en aan studenten op het gebied van gesignaleerde knelpunten in de studiebelasting en de studievoortgang van individuele studenten of groepen van studenten.

ONDERWIJS- EN EXAMENREGELING

(ex artikel 7.13 en 7.59 WHW)

Bacheloropleidingen UT

De decaan van de faculteit,

gelet op de artikelen 9.5, 9.15, eerste lid, onder a, 7.13, eerste en tweede lid, 9.38, onder b, en 9.18, eerste lid, onder a, en 7.59 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek,

gehoord het advies van de opleidingscommissie en de instemming dan wel het advies van de faculteitsraad ten aanzien van de opleidingsspecifieke bijlage van de betreffende opleiding²

besluit vast te stellen de onderwijs- en examenregeling van de hierna genoemde opleiding:
Industrieel Ontwerpen

² Het adviesrecht heeft betrekking op artikel 7.13 WHW ten aanzien van de onderdelen a t/m g. Het instemmingsrecht heeft betrekking op artikel 7.13 WHW ten aanzien van de overige onderdelen.

Preambule Toepasselijkheid

1. Voor elke opleiding bestaat een opleidingsspecifieke bijlage.
2. Per opleiding vormen dit algemene deel en de opleidingsspecifieke bijlage samen de onderwijs- en examenregeling voor de betreffende bacheloropleiding.
3. Het algemene deel en de opleidingsspecifieke bijlage van de onderwijs- en examenregeling worden vastgesteld door de decaan.
4. De onderwijs- en examenregeling is van toepassing op alle studenten die staan ingeschreven bij de betreffende opleiding.
5. De examencommissie van een opleiding stelt regels vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden volgens artikel 7.12b van de wet.
6. De wettelijke bevoegdheden van de examencommissie van een opleiding zijn van toepassing op alle onderwijseenheden die deel uitmaken van de opleiding van de student.
7. De bepalingen in dit algemene deel van de onderwijs- en examenregeling, in de opleidingsspecifieke bijlage van de onderwijs- en examenregeling en in de regels van de examencommissie van de opleiding zijn ook van toepassing op onderwijseenheden die worden verzorgd door docenten van buiten de opleiding of buiten de Universiteit Twente.
8. Voor de Engelstalige bacheloropleidingen zijn Engelse vertalingen van dit algemene deel en de opleidingsspecifieke bijlage van de onderwijs- en examenregeling en de regels van de examencommissie van die bacheloropleiding beschikbaar. In geval van conflict is de Nederlandse tekst bepalend en niet de Engelse vertaling.
9. Daar waar in deze regeling sprake is van 'de student', 'de docent', 'hij', 'hem', 'zijn', leze men ook 'de studente', 'de docente', 'zij' en 'haar'.

Paragraaf 1 Algemeen

Artikel 1 Begripsbepalingen

De in deze regeling voorkomende begrippen hebben, indien die begrippen ook voorkomen in de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), de betekenis die deze wet eraan geeft.

In deze regeling wordt verstaan onder:

CvB:	College van Bestuur van de Universiteit Twente,
Decaan:	Hoofd van de faculteit,
EC:	European Credit, studiepunt van 28 uur als bedoeld in de wet
ECTS:	European Credits Transfer System: Europese afspraken voor een systeem om de studielast voor de student uit te drukken; de studielast van een studiejaar bedraagt 60 European Creditpoints ofwel 1680 uur (art. 7.4 WHW);
Examen:	Het examen is afgelegd indien de tentamens van de tot een opleiding of propedeutische fase van een opleiding behorende onderwijseenheden met goed gevolg zijn afgelegd.
Examencommissie:	De examencommissie van de opleiding die is ingesteld door de decaan in overeenstemming met artikel 7.12a van de wet,
Examinator:	Degene die in overeenstemming met artikel 7.12c van de wet door de examencommissie wordt aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens,
Examenprogramma:	De in het StudentInformatieSysteem (SIS) vastgelegde specifieke invulling van onderwijseenheden die een individuele student in het kader van zijn opleiding zal gaan volgen met inbegrip van eventuele keuzes daarbinnen,
Geautoriseerd bewijsstuk:	Een geautoriseerd bewijsstuk is een door - of vanwege - een examinerator geparafeerde lijst of een ander schriftuur dan wel een via het in gebruik zijnde StudentInformatieSysteem (SIS) bekend gemaakte uitslag,
Instelling:	Universiteit Twente,
Onderwijseenheid:	Een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 leden 2 en 3 van de wet,
Onderwijsprogramma:	Het geldende programma van de opleiding zoals vastgelegd in de opleidingsspecifieke bijlage,
Opleiding:	De bacheloropleiding bedoeld in de opleidingsspecifieke bijlage van de onderwijs- en examenregeling,
Praktische oefening:	Een praktische oefening als genoemd in artikel 7.13 lid 2d van de wet, is een onderwijseenheid of een deel ervan, waarbij de nadruk ligt op de activiteit van de student zelf, zoals: <ol style="list-style-type: none">verrichten van een literatuurstudie, maken van werkstuk of proefontwerp, schrijven van een scriptie, een artikel of 'position paper' of verzorgen van een openbare presentatie;uitvoeren van een ontwerp- of onderzoekopdracht, uitvoeren van proeven en experimenten, deelnemen aan practica, oefenen van vaardigheden;doen van een stage, deelnemen aan veldwerk of een excursiedeelnemen aan andere noodzakelijk geachte onderwijsleeractiviteiten, gericht op bereiken van de beoogde vaardigheden,
Student:	Degene die als zodanig bij een opleiding staat ingeschreven in overeenstemming met artikel 7.34 en 7.37 van de WHW.
StudentInformatieSysteem:	De door het instellingsbestuur aangewezen applicatie voor de registratie en

Studentendecaan:	(SIS) informatie van alle relevante gegevens van student en studie, zoals bedoeld in de Wet, Door het instellingsbestuur aangewezen persoon die als contactpersoon optreedt tussen student en opleiding zoals bedoeld in artikel 7.34 lid 1d WHW,
Studieadviseur:	Door de decaan van de faculteit aangewezen persoon die als contactpersoon optreedt tussen student en opleiding, en als zodanig de belangen van de student behartigt en een adviesrol vervult,
Studiejaar:	Het tijdvak dat aanvangt op 1 september en eindigt op 31 augustus van het daaropvolgende jaar. Het studiejaar beslaat 60 EC of 1680 uur,
Studieplan	Een door de student opgesteld plan voor het doorlopen van zijn examenprogramma,
Studiesnelheid:	Aantal EC's behaald in een bepaalde periode gedeeld door het aantal EC's dat nominaal in deze periode behaald kan worden.
Tentamen:	Een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek,
UT:	Universiteit Twente,
Werkdag:	Een van de dagen van maandag tot en met vrijdag met uitzondering van de erkende feestdagen en de afgesproken brugdagen waarop het personeel vrij heeft,
Wet:	De Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek, afgekort tot WHW, staatsblad 593 en zoals sindsdien gewijzigd,

Artikel 2 Inhoud van de opleiding

In de opleidingsspecifieke bijlage zijn per opleiding in ieder geval geregeld de punten zoals opgenomen in artikel 7.13, lid 2, a t/m j, l, s en t van de wet.

Artikel 3 Eindtermen van de opleiding

De doelen en eindtermen (art. 7.13 lid 2c, WHW) zijn per opleiding in de opleidingsspecifieke bijlage opgenomen.

Artikel 4 Toelating tot de opleiding

1. Toegang tot de opleiding wordt verkregen indien is voldaan aan de vooropleidingseisen voor inschrijving in het wetenschappelijk onderwijs, in overeenstemming met de wet art. 7.24 vooropleidingseisen, 7.25 nadere vooropleidingseisen, 7.28 vrijstelling op grond van andere diploma's en 7.29 vrijstelling op grond van toelatingsonderzoek.
2. De nadere regeling hiervan is opgenomen in de meest recente versie van het document getiteld "Colloquium Doctum en andere toelatingsregelingen voor toelating tot bachelor opleidingen". Dit document is geplaatst op de website van de Universiteit Twente.

Artikel 4a Taal

1. Het onderwijs in de bacheloropleidingen wordt gegeven in het Nederlands volgens de Gedragscode Voertalen van de UT en in overeenstemming met art.7.2 van de wet.
2. In een bacheloropleiding kan met toestemming van de opleidingsdirecteur een andere taal worden gebruikt:
 - a. wanneer het onderwijs betreft dat in het kader van een gastcollege door een anderstalige docent wordt gegeven, of
 - b. indien de specifieke aard, de inrichting of de kwaliteit van het onderwijs, dan wel de herkomst van de studenten daartoe noodzaakt,
3. Indien noch de examinerator noch de geëxamineerde student daartegen bezwaar heeft, kan het tentamen in een andere taal worden afgenomen.
4. Opleidingsspecifieke aanvullingen op de bepalingen in dit artikel en de wijze waarop een Engelstalige opleiding garandeert dat wordt voldaan aan de voorwaarden van bovengenoemde Gedragscode Voertalen zijn vastgelegd in de opleidingsbijlage en/of de Regels van de examencommissie.

Paragraaf 2 Studiebegeleiding

Artikel 5 Studieplan

1. De student is verplicht voor aanvang van een semester een studieplan in te dienen voor het betreffende semester. De termijn waarop het studieplan moet zijn ingediend, wordt vanuit de opleiding door de decaan tijdig medegedeeld aan de student.
2. De opleiding vult het studieplan in voor het eerste semester van het eerste studiejaar van de student. Dit studieplan omvat alle onderdelen van het eerste semester van het eerste jaar van de opleiding. In bijzondere situaties kan de student dit studieplan aanpassen na overleg met de studieadviseur.
3. De student kan na de termijn als bedoeld in lid 1, tweede zin, zijn studieplan aanpassen na overleg met de studieadviseur.
4. Indien de studieadviseur dit nodig acht ontvangt de student een advies over het door hem ingediende studieplan.
5. De nadere uitwerking van de manier waarop de studieadviseur adviseert over de door de studenten ingediende studieplannen, wordt voor het begin van het studiejaar door de opleidingsdirecteur bekendgemaakt.

Artikel 6 Studiebegeleiding

1. De decaan draagt de verantwoordelijkheid voor de studiebegeleiding van de student mede ten behoeve van de oriëntatie op studiewegen binnen of buiten de opleiding. De decaan heeft de uitvoering van de studiebegeleiding gemandateerd aan de opleidingsdirecteur van de opleiding.
2. Iedere student krijgt een studieadviseur toegewezen.
3. De studieadviseur begeleidt de student en geeft de student advies over zaken die de studie betreffen of desgewenst over persoonlijke aangelegenheden. Tevens maakt de studieadviseur de student attent op faciliteiten voor specialistische vormen van begeleiding binnen of buiten de universiteit.
4. Binnen 20 werkdagen nadat de resultaten van het 1ste semester bekend zijn, geeft de studieadviseur aan de student een advies vooruitlopend op het te verwachten advies aan het eind van het eerste verblijfsjaar. De prestaties en de omstandigheden van de student zoals bij de opleiding bekend worden hierbij in aanmerking genomen.
5. Aan iedere student wordt uiterlijk aan het eind van zijn eerste jaar van inschrijving voor de opleiding een schriftelijk advies uitgebracht over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de opleiding. Het advies is gebaseerd op de behaalde studieresultaten en het advies van de studieadviseur van de student.
6. Indien een student gebruik wenst te maken van het recht op specifieke begeleiding of voorzieningen dient hij contact op te nemen met de studieadviseur. De studieadviseur legt gemaakte afspraken met de student vast in het SIS waaraan rechten kunnen worden ontleend.
Voor het recht op bijzondere voorzieningen geldt:
 - a. De student die door aantoonbare overmacht of persoonlijke omstandigheden achterop raakt, heeft recht op begeleidingsafspraken.
 - b. Het recht op bovengenoemde voorzieningen betreft het recht op aanvullende individuele studiebegeleiding. Hiertoe behoort ook, indien nodig en mogelijk, dispensatie tot deelname en/of het beschikbaar zijn van afwijkende faciliteiten. De toekenning van de genoemde dispensatie en het verlenen van extra kansen is voorbehouden aan de examencommissie.

Artikel 7 Studeren met een functiebeperking

1. Onder een functiebeperking wordt verstaan een langdurige lichamelijk zintuiglijke of andere functiestoornis die de student kan beperken in de studievoortgang.
2. Op basis van een gesprek met de studieadviseur wordt in overleg met de student verkend welke aanpassingen voor deze student het meest doeltreffend geacht worden. Bij het treffen van aanpassingen dient het bereiken van de eindtermen te zijn gewaarborgd.
3. Op basis van het onder 2. bedoelde gesprek stelt de student in overleg met de studieadviseur een schriftelijk verzoek tot verlening van aanpassingen op.
4. Het verzoekschrift wordt, zo mogelijk drie maanden voordat de student zal deelnemen aan onderwijs, tentamens en praktische oefeningen waarvoor de aanpassing bedoeld is, ingediend bij de decaan van de faculteit.

5. Het verzoekschrift wordt onderbouwd door bescheiden (zoals een verklaring van een arts of een psycholoog of, indien er sprake is van bijvoorbeeld dyslexie, van een BIF-, NIB-, of NVO- geregistreerd testbureau) die redelijkerwijs nodig zijn voor de beoordeling ervan.
6. De decaan van de faculteit beslist binnen een termijn van 20 werkdagen na ontvangst, of zoveel eerder als de urgentie van de aanvraag noodzakelijk maakt, over de toewijsbaarheid van het verzoek bedoeld in lid 3, en stelt de student en de betrokken studieadviseur van zijn oordeel in kennis.
7. De studieadviseur draagt er zorg voor dat de relevante betrokkenen tijdig worden geïnformeerd over de aanpassingen die zijn verleend aan een student met een functiebeperking.
8. Indien de decaan van de faculteit het verzoekschrift niet of niet geheel honoreert, stelt de decaan de student van de daaraan ten grondslag liggende motieven op de hoogte en wijst de student op de mogelijkheid van bezwaar en beroep. Bezwaar dient binnen zes weken, nadat de beslissing aan betrokkene is bekend gemaakt, schriftelijk te worden ingediend bij het loket voor de bezwaar- en beroepschriften (en klachten) van de balie van de Student Services.
9. Bij toekenning van aanpassing wordt aangegeven voor welke periode deze toekenning geldig is. Voor het einde van de periode zal door aanvrager en betrokken studieadviseur een evaluatie plaatsvinden. Hierin zal zowel de effectiviteit van de geboden aanpassingen als de noodzaak tot voortzetting ervan besproken worden.

Paragraaf 3 Tentamens

Artikel 8 Frequentie, tijdvakken, inschrijving, uitschrijving

1. Tot het afleggen van schriftelijke en mondelinge tentamens wordt twee maal per jaar de gelegenheid gegeven. Praktische oefeningen kunnen minimaal één keer per jaar worden afgerond.
2. Voor alle onderwijseenheden is er in ieder geval een tentamengelegenheid aan het eind van de onderwijsperiode waarin het onderwijs van de desbetreffende onderwijseenheid is gegeven.
3. De student die na twee tentamenpogingen voor een onderwijseenheid nog geen 6 of hoger heeft behaald en deze alsnog wil behalen, dient bij de examencommissie een verzoek in te dienen om alsnog een tentamen in de desbetreffende onderwijseenheid te mogen afleggen. Dit verzoek moet worden vergezeld van een plan van aanpak dat de student in overleg met de studieadviseur heeft opgesteld. De examencommissie beslist over het verzoek.
4. De nadere uitwerking van de bepaling in lid 3 wordt voor het begin van het studiejaar door de opleidingsdirecteur bekendgemaakt.
5. In afwijking van het gestelde in lid 1 van dit artikel wordt minstens eenmaal in een studiejaar gelegenheid gegeven tot het afleggen van het tentamen van een onderwijseenheid die wel deel uitmaakt van het onderwijsprogramma, maar waarvan in dat studiejaar geen onderwijs is aangeboden.
6. De examencommissie kan in bijzondere gevallen toestaan dat wordt afgeweken van het aantal malen en de wijze waarop tentamens kunnen worden afgelegd.
7. Minimaal een maand voor het begin van een semester wordt het tentamenrooster met de data en tijdstippen van de tentamens voor dat semester bekend gemaakt.
8. Het verplaatsen van een tentamen naar een ander tijdstip dan in het rooster is aangegeven, is alleen toegestaan na toestemming van de opleidingsdirecteur. De studenten worden van deze verplaatsing op de hoogte gesteld. De opleidingsdirecteur moet de examencommissie op de eerstvolgende examenvergadering na het besluit tot verplaatsing hierover informeren.
9. Voor tentamens en toetsen moet de student zich via het SIS inschrijven.
10. Indien de student zich niet voor het sluiten van de inschrijftermijn heeft aangemeld, vervalt het recht op deelname aan de desbetreffende toets of het desbetreffende tentamen.
11. De student kan zich tot 24 uur voor een tentamenzitting via het SIS terugtrekken.
12. Indien de student niet verschijnt bij een tentamenzitting waarvoor hij zich via het SIS heeft ingeschreven en waarvoor hij zich niet uiterlijk 24 uur voor de tentamenzitting heeft teruggetrokken, wordt dit in het SIS vastgelegd en geldt dit als een onvoldoende resultaat. Dit telt mee als een tentamenpoging met een onvoldoende resultaat bij het vaststellen van het aantal gedane tentamenpogingen zoals bedoeld in lid 3.

Artikel 8a Tentamenvormen en informatie over het tentamen

1. Een onderwijseenheid wordt afgerond met een tentamen. Een tentamen kan de volgende vormen hebben:
 - a. een schriftelijke toets,
 - b. een mondeling tentamen,
 - c. een reeks toetsen,
 - d. de beoordeling van praktische oefeningen als bedoeld in artikel 1,
 - e. een combinatie van genoemde vormen.
2. Uiterlijk twee weken voor het begin van de onderwijsperiode waarin het onderwijs van een onderwijseenheid wordt aangeboden, maakt de desbetreffende docent de volgende aspecten van het tentamen bekend:
 - a. de tentameneisen (in ieder geval welke literatuur wordt getentamineerd),
 - b. nadere bepalingen over de tentaminering,
 - c. in het geval van een reeks toetsen of een combinatie van tentamenvormen zoals bedoeld in het vorige lid, de weging daarvan voor het eindcijfer van het tentamen.
3. De in lid 2 bedoelde informatie wordt in ieder geval opgenomen op de elektronische leeromgeving (de Blackboard-site) van de desbetreffende onderwijseenheid.
4. De student heeft het recht om kennis te nemen van modeltentamenvragen of proeftentamens of representatieve oude tentamens en de bijbehorende uitwerkingen en de norm van de bijbehorende beoordeling.

Artikel 9 Mondelinge tentamens

1. Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie in een bijzonder geval anders heeft bepaald.
2. De student of de examiner die derden aanwezig wil laten zijn bij het afnemen van het mondeling tentamen, moet dit uiterlijk 10 werkdagen voor het mondeling tentamen melden bij de examencommissie.
3. Indien de examencommissie heeft bepaald dat leden van de examencommissie of een waarnemer namens de examencommissie aanwezig zal zijn bij het mondeling tentamen wordt dit minimaal een werkdag vóór het tentamen door de examencommissie aan de examiner en de student bekend gemaakt.

Artikel 10 Geldigheidsduur tentamens

1. De geldigheidsduur van een afgeronde onderwijseenheid is 6 jaar.
2. De student kan een verzoek indienen bij de examencommissie om de geldigheidsduur van een resultaat als bedoeld in lid 1 te verlengen. De examencommissie moet gegronde redenen hebben om dit verzoek af te wijzen. Indien de examencommissie dit verzoek afwijst, geeft zij hiervoor een schriftelijke motivering.
3. Voor een tentamen dat bestaat uit deelresultaten, geldt dat deelresultaten alleen geldig zijn in het studiejaar waarin deze zijn behaald. De examiner van de onderwijseenheid kan een andere regeling vaststellen. De examiner dient de examencommissie hierover te informeren. De regeling dient te worden bekendgemaakt via de elektronische leeromgeving (de Blackboard-site).

Artikel 11 Vaststelling en bekendmaking van de uitslag

1. Binnen 20 werkdagen na het afleggen van een schriftelijk tentamen dan wel het afronden van een praktische oefening wordt het resultaat via het SIS aan de student bekend gemaakt.
2. Binnen één werkdag nadat een mondeling tentamen is afgenomen, wordt door de examiner een door hem geautoriseerd bewijsstuk aan de student uitgereikt waaruit de uitslag blijkt.
3. Het in lid 2 gestelde is niet van toepassing indien het mondeling tentamen deel uitmaakt van een serie mondelinge tentamens van dezelfde onderwijseenheid, die zich over meer dan één werkdag uitstrekt. In dat geval stelt de examiner na afloop van de serie mondelinge tentamens binnen één werkdag de uitslag vast.
4. Indien de beoordeling voor een onderwijseenheid wordt verkregen door het maken van een of meerdere opdrachten, het schrijven van een verslag of het maken van een scriptie geldt de

inleverdatum van opdracht, verslag of scriptie of de inleverdatum van de laatste opdracht als tentamendatum.

5. Indien de examinator door bijzondere omstandigheden niet in staat is de in lid 1 en 2 bedoelde termijnen na te komen, meldt hij dit met redenen omkleed aan de examencommissie. De betrokken student wordt door de examencommissie onverwijld van de vertraging op de hoogte gesteld onder vermelding van de termijn waarbinnen de uitslag alsnog bekend wordt gemaakt. Indien de examinator naar het oordeel van de examencommissie in gebreke blijft, kan zij een andere examinator opdragen het cijfer vast te stellen.
6. Wanneer een tweede tentamengelegenheid korte tijd na de eerste gelegenheid is gepland, zijn de tentamenuitslagen beschikbaar op een tijdstip waarop de student minimaal 10 werkdagen de tijd heeft om zich op de tweede gelegenheid voor te bereiden.
7. De student kan desgewenst bij de balie van Student Services in de Vrijhof een gewaarmerkt studievoortgangsoverzicht verkrijgen.
8. Indien voor de student voor eenzelfde onderwijseenheid meer dan één op zich geldige beoordeling is vastgesteld, is de hoogste beoordeling geldig.

Artikel 12 Inzage- en nabesprekingsrecht

1. De student heeft recht op een nabespreking van zijn tentamen met de examinator waarbij de examinator de gegeven beoordeling motiveert. Als er geen collectieve nabespreking is, kan de student binnen twee weken na de bekendmaking van de uitslag van een tentamen een verzoek indienen bij de examinator voor een nabespreking. Deze nabespreking of een collectieve nabespreking moet uiterlijk vijf weken na de bekendmaking van de uitslag van het tentamen worden gehouden. Na deze termijn van vijf weken heeft de student geen recht meer op een nabespreking van zijn tentamen en een motivering door de examinator van de beoordeling van zijn tentamen.
2. De examinator die het schriftelijke tentamenwerk van de student heeft beoordeeld, ziet erop toe dat dit werk minimaal twee jaar na het vaststellen van de beoordelingsmededeling wordt bewaard in de desbetreffende leerstoel- of vakgroepadministratie. Gedurende deze periode kan de student zijn beoordeelde werk inzien.
3. De examencommissie kan toestaan dat van het bepaalde in de leden 1 en 2 wordt afgeweken.

Artikel 13 Fouten of onvolledigheden in de administratie

Indien in de tentamenuitslag, een cijferlijst of een overzicht van het studieverloop van de student een kennelijke vergissing is gemaakt, is zowel de opleiding als de student verplicht om dit direct na constatering ervan, aan de andere partij kenbaar te maken en mee te werken aan het ongedaan maken van de gemaakte vergissing.

Artikel 14 Vrijstelling van een tentamen of praktische oefening

1. De examencommissie kan, eventueel na advies van de desbetreffende examinator te hebben ingewonnen, op verzoek van de student vrijstelling verlenen van een tentamen of praktische oefening.
2. De gronden waarop de examencommissie vrijstelling kan verlenen voor het afleggen van een bepaald tentamen hebben uitsluitend betrekking op het niveau, de inhoud en de kwaliteit van de eerder door de desbetreffende student behaalde tentamens of examens dan wel van zijn buiten het hoger onderwijs opgedane kennis, inzicht en vaardigheden.
3. De vrijstelling door de examencommissie van de verplichting tot het deelnemen aan praktische oefeningen kan onder meer verleend aan de student die aannemelijk kan maken dat hij of zij verwacht in gewetensnood te zullen komen bij of door het moeten uitvoeren van een bepaalde opdracht of praktische oefening. In dat geval bepaalt de examencommissie of de praktische oefening op een andere, door haar te bepalen wijze, kan worden verricht.

Paragraaf 4 Examen

Artikel 15 Vrij programma

De examencommissie van de opleiding beslist over een verzoek tot toestemming voor het volgen van een vrij onderwijsprogramma als bedoeld in art. 7.3d van de wet. De examencommissie toetst of het programma past binnen het domein van de opleiding, samenhangend is en voldoende niveau heeft in het licht van de eindtermen van de opleiding.

Artikel 16 De aan de opleiding verbonden examens

1. De opleiding heeft een propedeutisch examen en een bachelorexamen.
2. Het eerste studiejaar van de opleiding is de propedeutische fase en heeft een studielast van 60 EC.
3. De bacheloropleiding heeft een studielast van 180 EC. De opleiding is opgebouwd uit een propedeutische fase met een studielast van 60 EC en een tweede en derde studiejaar, elk met een studielast van 60 EC.

Artikel 17 Tijdstippen examen en afgifte getuigschriften

1. In overeenstemming met artikel 7.10 lid 2 van de wet is het propedeutisch respectievelijk bachelor examen afgelegd als de tentamens van de propedeutische fase respectievelijk de bacheloropleiding met goed gevolg zijn afgelegd.
2. De examencommissie verklaart de student als geslaagd voor het propedeutisch dan wel het bachelorexamen als hij aan de exameneisen voldoet en roept die student op het daarbij behorende getuigschrift met cijferlijst respectievelijk supplement in ontvangst te nemen. De datum die op het getuigschrift wordt vermeld, te weten de examendatum, is in dit geval de datum waarop de student de laatste nog openstaande onderwijseenheid heeft afgerond.
3. De student kan desgewenst een schriftelijk gemotiveerd verzoek bij de examencommissie indienen om nog niet over te gaan tot het geslaagd verklaren voor een examen en daarom ook nog niet over te gaan tot uitreiking van het getuigschrift. In zijn verzoek moet de student in ieder geval de duur van het door hem gewenste uitstel aangeven.
4. De nadere uitwerking van de bepaling in lid 3 wordt door de examencommissie opgenomen in de regels van de examencommissie.
5. Indien de student op grond van lid 3 heeft verzocht om uitstel wordt als examendatum gebruikt de datum waarop de examencommissie na het uitstel heeft besloten de student geslaagd te verklaren.

Artikel 18 Graad

Aan degene die het bachelorexamen met goed gevolg heeft afgelegd, wordt de graad Bachelor of Science (BSc) verleend.

Paragraaf 5 Beroep en bezwaar

Artikel 19 Individueel beroep en bezwaar

Beroep tegen beslissingen van de examencommissie of van de examinerator en bezwaar tegen beslissingen van de decaan op grond van deze regeling dient binnen zes weken, nadat de beslissing aan betrokkene is bekend gemaakt, schriftelijk te worden ingediend bij het loket voor de bezwaar- en beroepschriften (en klachten) van de balie van de Student Services.

Paragraaf 6 Strijdigheid, wijziging en invoering

Artikel 20 Strijdigheid met de regeling

Indien andere aanvullende regelingen en/of bepalingen over het onderwijs en/of examens in strijd zijn met deze onderwijs- en examenregeling gaat het bepaalde in deze onderwijs- en examenregeling voor.

Artikel 21 Wijziging regeling

1. Inhoudelijke wijzigingen van deze onderwijs- en examenregeling worden door de decaan bij afzonderlijk besluit vastgesteld.
2. Inhoudelijke wijzigingen van deze regeling zijn in beginsel niet van toepassing op het lopende studiejaar. Inhoudelijke wijzigingen kunnen wél van toepassing zijn op het lopende studiejaar indien belangen van de student hierdoor redelijkerwijze niet worden geschaad of indien er sprake is van overmacht.
3. Wijzigingen in deze regeling zijn niet van invloed op besluiten die eerder door de examencommissie zijn genomen.

Artikel 22 Overgangsregeling

1. Bij wijziging van de onderwijs- en examenregeling stelt de decaan zo nodig een overgangsregeling vast.
2. De overgangsregeling wordt gepubliceerd op de website van de opleiding.
3. Uitgangspunten bij de overgangsregeling in het geval het onderwijsprogramma wordt gewijzigd:
 - a. Wijzigingen in het onderwijsprogramma worden bekendgemaakt voorafgaand aan het studiejaar waarin de wijzigingen worden ingevoerd.
 - b. Er kan niet worden gegarandeerd dat alle onderwijseenheden van de opleiding, zoals die bestonden bij de inschrijving van een student voor die opleiding, tot zijn onderwijsprogramma blijven behoren. Het onderwijsprogramma zoals dat het meest recent door de decaan is vastgesteld is uitgangspunt bij het vaststellen van de uitslag van het propedeuse- en bachelorexamen.
4. In de overgangsregeling wordt in ieder geval opgenomen:
 - a. welke onderwijseenheden die zijn vervallen equivalent zijn aan onderwijseenheden of delen van onderwijseenheden uit het geldende – in de opleidingsbijlage opgenomen - onderwijsprogramma;
 - b. dat indien een onderwijseenheid zonder praktische oefeningen wordt geschrapt uit het programma, in het studiejaar daarna minimaal tweemaal de gelegenheid wordt geboden schriftelijk of mondeling tentamen af te leggen of op andere wijze een beoordeling te verkrijgen;
 - c. dat indien een onderwijseenheid met praktische oefeningen wordt geschrapt uit het programma en in het studiejaar daarna geen gelegenheid meer wordt geboden tot het doen van de betreffende praktische oefeningen, minstens één onderwijseenheid wordt aangewezen die gedaan kan worden in plaats van de vervallen onderwijseenheid;
 - d. de geldigheidsduur van de overgangsregeling.
5. De overgangsregeling behoeft de instemming van de examencommissie met de bepalingen van lid 4.
6. De examencommissie kan in bijzondere gevallen in positieve zin voor de student afwijken van het aantal malen en de wijze waarop tentamens van vervallen onderwijseenheden kunnen worden afgelegd.

Artikel 22a Beoordeling onderwijs- en examenregeling

De opleidingsdirecteur, daartoe gemandateerd door de decaan, draagt zorg voor een regelmatige beoordeling van de onderwijs- en examenregeling en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking, en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de student voortvloeit. De opleidingscommissie heeft volgens 9.18 WHW tot taak het uitbrengen van een advies over de onderwijs- en examenregeling en het jaarlijks beoordelen van de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling.

Artikel 23 Bekendmaking

De onderwijs- en examenregeling en de regels van de examencommissie worden via de website van de opleiding bekend gemaakt.

Artikel 24 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2011.

OPLEIDINGSSPECIFIEKE BIJLAGEN INDUSTRIEEL ONTWERPEN

De regels in deze bijlagen zijn onderdeel van het opleidingsdeel van het studentenstatuut, inclusief de onderwijs- en examenregeling van de bacheloropleiding Industrieel Ontwerpen (Croho-nr 56955) van de faculteit Construerende Technische Wetenschappen van de Universiteit Twente, verder te noemen: "OER 2011".

Bijlage a: Inhoud van de opleiding en van het daaraan verbonden examen

De eindtermen van de opleiding

Doelen van de opleiding

De opleiding leidt bachelors op met een junior-academisch denk- en werkniveau. Daarbij behoort houding en vaardigheden tot het oplossen van problemen om daarmee nieuwe producten en processen te kunnen ontwerpen. De afgestudeerde in het bachelorprogramma Industrieel Ontwerpen is in staat te functioneren binnen het werkveld als een interdisciplinair ontwerper. Hij is in staat om relevante disciplines en aspecten als functionaliteit, technologie, vormgeving, gebruik en gebruiker, markt en marketing, maakbaarheid, logistiek en duurzaamheid te onderkennen en te integreren bij het ontwikkelen van producten. In dit verband moeten producten in brede zin worden opgevat, zowel tastbare producten als productgerelateerde diensten en systemen zijn inbegrepen.

De ontwikkeling van vaardigheden op communicatief en sociaal gebied, noodzakelijk om in multidisciplinair teamverband als afgestudeerde met een bachelordiploma te voldoen, maakt integraal deel uit van de opleiding. In het programma komen de fundamentele van het brede domein van het industrieel ontwerpen aan de orde. Daarbij ligt de nadruk op het toepasbaar maken van de kennis en het generaliseren van de specifieke kennis naar algemeen geldende oplossingen of werkwijzen en op het ontwikkelen van het leervermogen. Het integreren van kennis uit de verschillende domeinen is de rode draad door de opleiding.

Eindtermen en doelen van de bacheloropleiding art. 7.13 lid 2 sub b, WHW):

Met de opleiding wordt beoogd IO-bachelors op te leiden met een junior-academisch denk- en werkniveau, die in staat zijn bij het ontwikkelen van producten:

- de marktvrage en gebruikerseisen te analyseren en te relateren aan de technologische en sociale mogelijkheden
- een eigen visie op het ontwerpprobleem te ontwikkelen
- ideeën en ontwerpconcepten te genereren die relevant zijn voor het probleem
- eigen kennis en ervaring toe te passen in en aan te passen aan nieuwe problemen
- een concept uit te werken en vorm te geven in een werkend model of prototype
- bij de uitwerking rekening te houden met de wijze waarop het product in de markt gezet kan worden
- bij de uitwerking rekening te houden met duurzaamheid en de levenscyclus van het product.
- het resultaat kritisch te evalueren.

De IO-bachelor is een junior-academisch ontwerper. Hij is in staat bij het ontwerpen wetenschappelijke methoden en technieken toe te passen en wetenschappelijk onderzoek te gebruiken om tot een onderbouwing te komen. Hij is in staat om een bijdrage te leveren aan onderzoeksprojecten en het daarbij toepassen van nieuwe kennis op het gebied van het Industrieel Ontwerpen. Hij kan de kennis, inzichten en vaardigheden in de relevante disciplines toepassen in de onderbouwing en reflectie op het productontwikkelingsproces.

De IO-bachelor is creatief en zelfsturend, neemt het initiatief en heeft het vermogen zich zelfstandig verder te ontwikkelen, met een eigen stijl. Hij kan omgaan met beperkte zekerheden, communiceren door woord en in visualisering van het ontwerp, is in staat gestructureerd en planmatig te werken, zowel zelfstandig als in een multidisciplinair team en daarbij om te gaan met collega's met verschillende culturele achtergronden.

Operationalisering van de leerdoelen:

De IO-bachelor ontwikkelt competenties, die worden onderscheiden in zeven categorieën:

- a. **Ontwerpen:**
Ontwerpen is een integrerende activiteit gericht op de realisatie van nieuwe of aangepaste producten, artefacten of systemen met de intentie om een toegevoegde waarde te creëren binnen het kader van de voorgeschreven eisen en verwachtingen. De oefening vindt met name plaats binnen de projectopdrachten waarbinnen alternatieve oplossingen worden gegeneerd en beargumenteerd, en waar men leert de verantwoordelijkheid te nemen voor het gehele projectresultaat waarbinnen de deeloplossingen zijn geïntegreerd. De zelfstandigheid wordt verder geoefend in de vrije opdracht (een individueel project) en de bacheloropdracht.
- b. **Vakkennis:**
De IO-bachelor is vertrouwd met bestaande kennis, begrippen, inzichten en theorieën op de voor IO-relevante vakgebieden en is in staat zelfstandig zijn kennis uit te breiden door zelfstudie. In het programma ligt de nadruk op de kennismaking met en verdieping in met name de mechanica, productietechniek en ontwerptechniek; de ergonomie, bedrijfskunde en de vormgeving.
- c. **Onderzoek:**
De IO-bachelor is in staat om zelfstandig nieuwe informatie te genereren op een systematische manier. In het bachelorprogramma ligt de nadruk op methoden voor gebruikers- en gebruiksonderzoek, de analyse van wetenschappelijke artikelen en de definiëring van een probleemstelling voor de bacheloropdracht.
- d. **Wetenschappelijke aanpak:**
De IO-bachelor heeft een systematische manier van werken en de houding zich te baseren op gevalideerde wetenschappelijke inzichten, modellen en samenhangende interpretaties (theorieën). Hij beoordeelt de informatie kritisch met oog op de relevantie en toepasbaarheid voor de eigen situatie. De oefening vindt plaats bij de projecten en opdrachten, waarbij men anderen (studenten, docenten, opdrachtgevers, experts uit andere disciplines) moet overtuigen van de kwaliteit en relevantie van de voorgestelde oplossing.
- e. **Intellectuele vaardigheden:**
De IO-bachelor kan een consistente redenering opzetten, daarbij reflecteren op andere zienswijzen en argumenten en zo komen tot een onderbouwd oordeel of beslissing. Naast de oefening in de projecten vindt gerichte training plaats bij Methoden van Onderzoek en Inleiding Technologisch Onderzoek.
- f. **Communicatie en samenwerken:**
De IO-bachelor is in staat om met anderen samen te werken en daarbij de juiste rollen te kiezen met oog op de effectiviteit van de opdracht en daarbij verantwoordelijkheid te nemen. Hij kan op een effectieve manier communiceren met collega's en anderen en deelnemen aan vakgebonden gemeenschappelijke discussies. De projectopdrachten in de opleiding zijn het oefenterrein voor deze competenties.
- g. **Oog voor de context:**
De wetenschap en technologieontwikkeling vindt plaats in een sociale en persoonlijke context in een tijdsgewricht. De IO-bachelor is zich hiervan bewust en is in staat hiermee rekening te houden in zijn werk. De studieonderdelen Mens-Productrelaties en Techniekfilosofie ondersteunen de ontwikkeling van de student op dit aspect.

Vrijstellingsbeleid met betrekking tot deficiënties wis- en natuurkunde

- Studenten die voor 2010 het VWO – eindexamen in profiel N&G hebben behaald kunnen deficiënt zijn op het gebied van wiskunde B en/of Natuurkunde. Om deze deficiëntie weg te werken geldt onderstaande: deficiënties met betrekking tot de wiskunde worden vervuld door het met goed gevolg afronden van het wiskunde-onderwijs dat geprogrammeerd is in het eerste studiejaar.
- Deficiënties met betrekking tot de natuurkunde worden vervuld door het met goed gevolg afronden van het mechanica-onderwijs dat geprogrammeerd is in het eerste studiejaar.

Gehanteerde onderwijsvormen

- hoorcollege (HC)** een plenaire bijeenkomst voor de studenten bedoeld om informatie aan te dragen.
- werkcollege:(WC)** een bijeenkomst voor een subgroep van de populatie om de studenten in staat te stellen de leerstof te verwerken (ook wel begeleide zelfstudie genoemd).

- project:** het als team van ca. 4 - 16 personen uitvoeren van een ontwerp- of onderzoekopdracht; de groeps grootte is afhankelijk van het soort project.
- geïntegreerd onderwijs (GO):** een bijeenkomst waarin elementen van hoor- en werkcolleges en andere werkvormen worden gecombineerd.
- praktische oefening (PO):** activiteit van de student zelf waarbij deelname aan een noodzakelijk geachte onderwijsleeractiviteit, gericht op het bereiken van beoogde vaardigheden, verplicht is.

Programma³

De propedeuse (B1) bestaat uit een geheel gemeenschappelijk programma. Ook het tweede jaar (B2) is nagenoeg ongedeeld. Voor beide jaren geldt dat binnen projecten en opdrachten individuele accenten kunnen worden aangebracht. In het derde jaar (B3) volgen de studenten een minor (20 EC). Indien een minor wordt gekozen van meer dan 20 EC, dan worden de extra studiepunten die de verplichte minoromvang te boven gaan als extra vak(ken) gerekend, boven het totaal van het bachelorprogramma

De cursusjaren zijn opgedeeld in kwartielen van tien weken. Per cursusjaar zijn projecten geprogrammeerd. Als onderdeel van een project kunnen projectvakken worden aangeboden. Studenten werken in de projecten in groepsverband aan het oplossen van een ontwerpprobleem, dat is ontleend aan de dagelijkse werkelijkheid. Naast de projecten lopen steeds enige theorievakken die de fundamentele basis van het vakgebied aanbrengen. Deze vakken staan relatief los van de projecten en zorgen voor een opbouw en samenhang van de theoretische kennis in het vakgebied. Door de beperking van het aantal verschillende vakken/onderwerpen in een periode, is het programma voor studenten overzichtelijk en is een geconcentreerde bestudering van de stof mogelijk.

De studenten doen vier projecten in het eerste jaar, twee projecten en een Vrije Opdracht in het tweede jaar en sluiten het bachelorprogramma af met een project en een bachelor-eindopdracht die een ontwerp karakter heeft.

Bij elk examenonderdeel dienen een omschrijving, de wijze van tentaminering, de eventuele samenstelling (inclusief weegfactoren) van het eindcijfer, en de vormgeving en precieze roostering van het onderwijs vooraf bekend te worden gemaakt. Deze gegevens dienen als uitreikstuk bij aanvang van het onderwijs te worden uitgedeeld dan wel via de elektronische leeromgeving bekend te worden gemaakt.

Het bachelorprogramma wordt afgerond met een bachelordiploma. Dit diploma geeft recht op toelating tot een masterprogramma Industrial Design Engineering in Nederland en een aantal masterprogramma's in aanpalende richtingen.

De opleiding omvat de volgende onderwijsseenheden die indien succesvol afgerond toelatingsrecht geven tot het bachelorexamen.

Eerste studiejaar – propedeutische fase

Code:	Vakomschrijving:	EC ⁴	onderwijsvorm	Afronding:	N ⁵
191157052	Stijfheid en sterkte	3.0	GO	Schr. tentamen	2
191157202	Statica	2.5	HC+WC	Schr. tentamen	2
191210381	Elektronica voor Industrieel Ontwerpen, incl. practicum	2.5	HC,WCt	Schr. tentamen	2
191528010	Wiskunde 1	2.5	HC+WC	Schr. tentamen	2
191528020	Wiskunde 2	2.5	HC+WC	Schr. tentamen	2
191528030	Wiskunde 3	2.5	HC+WC	Schr. tentamen	2
192801200	KOP-Project	3.0	Project (PO)	Projecttentamen	1
192801210	Project IDEE	2.5	Project (PO)	Projecttentamen	1
192801220	Schetsen en concepttekenen	2.5	PO	Toets en Opdracht	1

³ Door introductie van een nieuw Student Informatie Systeem (SIS) zijn de vakcodes t.o.v. van het studiejaar 2010 – 2011 aangepast.

⁴ 1 EC komt overeen met 28 bestedingsuren.

⁵ N = aantal malen per studiejaar dat een tentamen/toets voor een onderdeel kan worden afgelegd.

192801231	Inleiding Industrieel ontwerpen	2.0	PO	Toets en Opdracht	1
192801240	Technisch Product Modelleren 1	2.0	GO	Toets en Opdracht	2
192801250	Constructietechniek	2.5	GO	Schr. tentamen	2
192801260	Project Productrealisatie	5.0	Project (PO)	Projecttentamen	1
192801270	Project Smart Products	5.0	Project (PO)	Projecttentamen	1
192801280	Product presentatietekenen	2.5	PO	Toets en Opdracht	1
192801290	Ergonomie	2.5	PO	Opdracht	1
192801300	Vormmethodiek	2.5	PO	Opdracht	1
192801310	Applicatiebouw	2.5	PO	Opdracht + Schr. tentamen	2
192801320	Vormologie	2.5	PO	Opdracht	1
192801330	Manufacturing 1	2.5	GO	Schr. tentamen	2 ⁶
192801340	Materiaal	2.5	GO	Schr. tentamen	2
192801350	Manufacturing 2	2.5	PO	Practicum en Opdrachten	1
	Totaal studiepunten B1 programma:	60.0 ⁷			

Tweede studiejaar

Code:	Vakomschrijving:	EC ⁸	onderwijsvorm	Afronding:	N ⁹
192802210	Manufacturing 3	3.0	GO	Schr. tentamen	2
192802250	Technisch Product Modelleren 2	2.5	GO	Schr. tentamen	2
192802230	Nieuw Product Marketing	2.5	HC+WC	Schr. tentamen	2
192802200	Energie en Warmteleer	3.0	HC+WC	Schr. tentamen	2
192802220	Mens-Product relaties	4.0	GO	Opdrachten	1
192802370	Project K	7.5	Project (PO)	Projecttentamen	1
191531100	Inleiding Statistiek	3.0	HC+WC	Schr. tentamen	2
192802310	Grafische Vormgeving	2.5	PO	Opdrachten	1
192802280	Fysieke Ergonomie	2.0	PO	Praktisch tentamen	2
192802240	Cognitieve Ergonomie	3.0	GO	Schr. tentamen	2
192802350	Project O	7.5	Project (PO)	Projecttentamen	1
192802260	Methoden van Onderzoek	2.0	GO	Opdrachten	1
192802360	Vrije Opdracht	4.0	Project (PO)	Projecttentamen	1
192802290	Dynamica	3.0	HC+WC	Mondeling Tentamen	2
192802320	Manufacturing 4	2.5	GO	Schr. tentamen	2
192802330	Raw Shaping Form Finding	3.0	GO	Opdracht	1
192802340	Productweergave	2.5	GO	Opdracht	1
192802270	Toegepaste Tekenvaardigheden	2.5	PO	Toets en Opdracht	2
	Totaal studiepunten B2 programma:	60.0 ¹⁰			

⁶ Herkansing kan worden afgerond met een mondeling tentamen

⁷ Eventuele studiepunten van afgeronde projectonderdelen tellen niet mee voor de Prestatiebeurs, zolang het project als geheel nog niet met een voldoende is afgerond

⁸ 1 EC komt overeen met 28 bestedingsuren.

⁹ N = aantal malen per studiejaar dat een tentamen/toets voor een onderdeel kan worden afgelegd.

¹⁰ Eventuele studiepunten van afgeronde projectonderdelen tellen niet mee voor de Prestatiebeurs, zolang het project als geheel nog niet met een voldoende is afgerond

Derde studiejaar

Code:	Vakomschrijving:	EC ¹¹	onderwijsvorm	Afronding:	N ¹²
	Minor ¹³	20.0			
201000018	Website-design	2.0	PO	Opdrachten	1
201000023	Techniekfilosofie	2.5	HC+WC	Schr. Tent. + Opdrachten	2
201000019	Production & Design Interaction	2.5	GO	Schr. Tent. + Opdrachten	2
192803360	Reflectie op Vrije Opdracht	0.5	GO	Opdrachten	1
201000020	Ontwerpen van Interactieve Producten	2.5	GO	Schr. Tent. + Opdrachten	2
201000021	Productcomplexiteit	2.5	GO	Schr. Tent. + Opdrachten	2
201000016	Project Ontwerpen van Mechatronica en Systemen	5.0	GO	Schr. Tent. + Projecttent.	1
201000022	Vorm- en Betekenisgeving	2.5	GO	Schr. Tent. + Opdrachten	2
201000017	Bacheloreindopdracht, incl ITO.	20.0	Project (PO)	Projecttentamen	2
	Totaal studiepunten B3 programma:	60.0 ¹⁴			

Nadere bepalingen m.b.t. toelating

Nadere bepalingen m.b.t. toelating als genoemd in artikel 4 van het OER 2011 zijn beschreven in de brochure Colloquium Doctum.

Toegang tot de opleiding kan verder worden verkregen indien men geen bindend studieadvies heeft verkregen bij aanpalende opleidingen.

Voor regels met betrekking tot het verlenen van vrijstellingen zie het Examencommissie reglement Industrieel Ontwerpen Regel 11.

Kosten onderwijs

De kosten voor onderwijsbenodigdheden voor eigen gebruik, zoals boeken, dictaten, kopieerwerk, materialen en practicumbenodigdheden, notebook en netwerkvoorzieningen ten behoeve van deelname aan het onderwijs, de tentamens of de examens van de opleiding, zijn voor rekening van de student.

De kosten ten aanzien van boeken en dictaten voor de opleiding Industrieel Ontwerpen worden globaal geschat op:

- In de B1-fase: ca. € 600,-- (excl. aanschaf laptop, met mogelijkheid tot gespreide betaling)
- In de B2-fase: ca. € 250,-- (excl. Aanschaf tekentablet)
- In de B3-fase: ca. € 300,--

Aan deze financiële gegevens kunnen géén rechten worden ontleend.

De opleiding IO gaat ervan uit dat elke student beschikt over een voor het IO-onderwijs geschikte laptop. Voor de laptopregeling zie onder Notebook Service Centre (<http://nsc.ctw.utwente.nl/>). De kosten van de laptop inclusief garantie en verzekering bedragen ca. €300 per jaar. De kosten van een tekentablet bedragen ca €100 per jaar.

Bijlage b: Inhoud van de afstudeerrichtingen

Het onderwijsprogramma B-IO wordt aangeboden in één versie.

Het differentiatieprogramma van de opleiding B-IO omvat een deel van het derde jaar en bestaat uit een minor van 20 EC en een bacheloreindopdracht van 20 EC

¹¹ 1 EC komt overeen met 28 bestedingsuren.

¹² N = aantal malen per studiejaar dat een tentamen/toets voor een onderdeel kan worden afgelegd.

¹³ Zie artikel d voor de voorwaarden van de minor

¹⁴ Eventuele studiepunten van afgeronde projectonderdelen tellen niet mee voor de Prestatiebeurs, zolang het project als geheel nog niet met een voldoende is afgerond

De minor is een gestructureerd samenhangend en afgerond onderwijspakket van 20 EC dat bijdraagt aan de algemene academische vorming van de student, dan wel aan gerichte verdieping op een specialistisch gebied. Hierbij kan het kwalificeren voor een bepaalde Master of afstudeerrichting mede worden meegewogen. De student kan zelf een minor-programma samenstellen. Hierbij kan geput worden uit het UT-vakkenaanbod en -minoraanbod. Uit welke UT-minoren de student kan kiezen, is vastgelegd in de minortoelatingsmatrix (<http://www.utwente.nl/majorminor/>). Daarnaast kunnen studenten zelf een minor samenstellen, waarbij, voordat met de minor wordt begonnen, toestemming moet worden verkregen van de IO-examencommissie. Per minor kunnen door de opleiding inhoudelijke ingangseisen gesteld worden. Aangeraden wordt de IO-vakken voorrang te geven boven de minorvakken om studeerbaarheidproblemen te vermijden. Bij sommige combinaties van opleiding en minor zijn roosterproblemen (niet kunnen deelnemen aan alle geprogrammeerde activiteiten of een ongelijke studielastverdeling) onvermijdelijk. In het semester voorafgaand aan het volgen van het minoronderwijs moet de minorkeuze door de student worden vastgelegd. Voor de standaard UT-minors dient men zich tijdig aan te melden via Osiris.

Gemandateerd door de decaan van de faculteit CTW, stelt de Examencommissie IO jaarlijks vast welke door de UT aangeboden minoren in het bachelorprogramma mogen worden opgenomen. In plaats van een geïnstitutionaliseerde minor kan de student een vrije minor in zijn programma opnemen, bestaande uit binnen of buiten de UT aangeboden studieonderdelen. In dat geval dient de examencommissie daartoe schriftelijk toestemming te geven. Criteria die de Examencommissie IO hanteert voor een vrije minor: de vrije minor bevat geen onderdelen die in de major van IO voorkomen maximaal 25% van de vrije minor bestaat uit B1 vakken van andere opleidingen.

De bachelor-eindopdracht wordt in het algemeen uitgevoerd binnen een bedrijf of ontwerp bureau. Het protocol voor het inschrijven voor, het verwerven en het uitvoeren van de opdracht is vastgelegd in de handleiding 'Bachelor Eindopdracht' (<http://www.io.utwente.nl/3ejaar/baEindopdracht.PDF>). Voor de aanvang van de opdracht wordt de planning vastgelegd. De doorlooptijd van de opdracht overschrijdt de drie maanden niet, tenzij tevoren anders is overeengekomen met alle betrokkenen. Er geldt een maximale duur voor de opdracht van zes maanden. Dit betekent dat als binnen deze termijn het verslag niet is ingeleverd en geaccepteerd, de opdracht met een onvoldoende wordt geregistreerd. De student zal een nieuwe opdracht moeten doen om te kunnen afstuderen.

Een stage kan in het onderwijsprogramma worden opgenomen in plaats van de bacheloreindopdracht wanneer de student na het behalen van het bachelordiploma wil uitstromen naar een maatschappelijke functie. Het doel van een dergelijke stage is het opdoen van voor de opleiding relevante ervaring in een bedrijf of instelling buiten de universiteit.

Bijlage c: Kwaliteiten op gebied van kennis, inzicht en vaardigheden

In bijlage a staan de kwaliteiten op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden die een student zich bij beëindiging van de opleiding moet hebben verworven bij de eindtermen.

Bijlage d: Inrichting van de praktische oefeningen

De opleiding Industrieel Ontwerpen omvat een aantal praktische oefeningen in de vorm van projecten. Praktische oefeningen kunnen onderdeel zijn van vakken die met een schriftelijk tentamen worden afgesloten. Meer informatie over deze praktische oefeningen kan worden gevonden in artikel a van dit document en in de betreffende vakomschrijvingen. Voor praktische oefeningen geldt inschrijf- en deelnameplicht. In de cursus wordt aangegeven hoe de onderwijseenheid zal worden afgerond.

Voor de praktische uitvoering van de Bachelor eindopdracht is een handleiding beschikbaar.

Praktische oefeningen of projecten kunnen eenmaal per cursusjaar worden verricht/uitgevoerd. Indien de student door overmacht niet in staat is, of is geweest, de praktische oefeningen of projecten op de voor hem aangegeven tijdstippen uit te voeren, zal de examencommissie naar vermogen trachten de student alsnog in de gelegenheid te stellen de oefeningen of het project uit te voeren

Afwezigheid in een onderwijsperiode kan resulteren in het niet behalen van tentamens, projecten of practica. De opleiding neemt daarvoor geen enkele verantwoordelijkheid.

In geval van overmacht (b.v. door ziekte) dient de student hierover direct contact op te nemen met de mentor of voor het gemiste onderdeel verantwoordelijk docent.

Bijlage e: Studielast van de opleiding en van elk van de daarvan deel uitmakende onderwijsseenheden

De studielast van de onderwijsseenheden is aangegeven onder a. en bedraagt voor de totale bacheloropleiding 180 EC, waarvan 160 EC voor het major-gedeelte en 20 EC voor het minor-gedeelte.

De bacheloropleiding Industrieel Ontwerpen kent behalve de minor, geen vrije keuzeruimte.

Bijlage f: Nadere regels (WHW artikelen 7.8b, 6de lid en 7.9, 5de lid)

In aanvulling op OER 2010 6.4. en 6.5

- Het uitgebrachte studieadvies is een zgn. niet-bindend advies
- Het definitieve advies wordt uitgebracht op basis van de resultaten in kwartiel 3
- Het studieadvies wordt besproken met de docentmentor
- Wanneer sprake is van bijzondere omstandigheden kan het definitieve advies worden uitgesteld tot de volledige resultaten van het 1e studiejaar beschikbaar zijn

Ten aanzien van 7.9, vijfde lid WHW geldt dat het niet mogelijk is te switchen tussen de versies van de opleiding.

Bijlage g: Masteropleidingen (WHW artikel 7.4a, 8ste lid)

De bacheloropleiding Industrieel Ontwerpen geeft rechtstreeks toegang tot de masteropleiding Industrial Design Engineering van de Universiteit Twente. Voor de toelatingsregeling voor deze masteropleiding zie het studentenstatuut van deze opleiding.

Voor meer informatie over de aansluiting op andere masteropleidingen kan de student de website van de VNSU raadplegen: <http://www.studiekeuze123.nl> of contact zoeken met de studieadviseur of Bureau Studentenbeleiding.

Bijlage h: Inschrijving, frequentie, tijdvakken (OER artikel 8 en bijlage a)

Voor het aantal tentamens en tijdvakken zie artikel 8 en bijlage a van dit statuut

In aanvulling op deze regel geldt dat mondelinge tentamens en andere onderdelen van examens die niet op het jaarrooster zijn vermeld, op een door de examiner(-en) na overleg met de student te bepalen tijdstip worden afgenomen, en wel, indien de student dit wenst, binnen een maand na afloop van het onderwijs in het betreffende examenonderdeel.

- Voor het verroosteren van schriftelijke tentamens van vakken die door Industrieel Ontwerpen worden onderwezen geldt: één keer in de laatste twee weken van het kwartiel waarin het onderwijs in dat onderdeel werd aangeboden en een tweede keer in de tentamenperiode van het daarop volgend kwartiel. Met uitzondering van de vakken die in het vierde kwartiel worden aangeboden. Verroostering van de tweede keer vindt plaats in de augustus tentamenperiode
- Voor elk examenonderdeel dat niet als tentamen wordt afgenomen, stelt de examiner die door de examencommissie is belast met het afnemen van dit examenonderdeel, voordat het onderwijs in het

betreffende examenonderdeel begint, een tijdstip vast waarop het examenonderdeel kan worden afgelegd. Dit kan betekenen dat dergelijke examenonderdelen slechts eenmaal per studiejaar kunnen worden afgelegd.

Bijlage i: Vorm van de opleiding

De opleiding is een voltijds opleiding

Bijlage j: Volgtijdelijkheid van en toelatingseisen voor tentamens en praktische oefeningen.

1. Voorwaarden om bepaalde onderwijseenheden te mogen volgen en het afsluitend tentamen af te leggen worden hiernavolgend gespecificeerd:
 - a. Indien de student een curriculumonderdeel wil volgen, gaat de opleiding ervan uit dat de noodzakelijke voorkennis en vaardigheden aanwezig zijn.
 - b. Voor B2 en B3 vakken met een practicum- of projectkarakter, kan de verantwoordelijk docent in voorkomende, individuele, gevallen de student vragen aannemelijk te maken over de noodzakelijke voorkennis te beschikken.
 - c. Een student mag niet gelijktijdig aan meer dan één project deelnemen.
 - d. Met uitzondering van de B1 dient de student bij aanvang van een kwartiel 75% van het voorgaande studieprogramma afgerond te hebben. Hierbij wordt uitgegaan van alle op dat moment beschikbare resultaten van examenonderdelen. Het meetmoment is het moment van aanvang het betreffende kwartiel.
2. De examencommissie kan op verzoek van de student op bijzondere gronden dispensatie verlenen.
3. Voorbeelden van minimaal verwachte voorkennis bij inhoudelijke afhankelijkheden van vakken staat vermeld in bijlage ja

Bijlage ja: Voorbeelden van minimaal verwachte voorkennis en verplichte vaardigheden bij inhoudelijke afhankelijkheden van vakken

1. Stijfheid & Sterkte
kennis over het vakgebied statica en enige kennis materiaalkunde
2. Product Presentatietekenen (192801280)
Noodzakelijke schetsvaardigheid
3. Vormmethodiek (192801300)
Noodzakelijke schets- en presentatietekenvaardigheid
4. Project Smart Products (192801270)
Voldoende kennis van wiskunde en mechanica
5. Mens-Product relaties (192802220)
Voldoende kennis van vormmethodiek
6. Dynamica (192802290)
Voldoende kennis van wiskunde en mechanica
7. Toegepaste Tekenvaardigheden (192802270)
Noodzakelijke schets- en presentatietekenvaardigheid
8. Productweergave (192802340)
Noodzakelijke schets- en presentatietekenvaardigheid
9. Website design (201000018)
Voldoende kennis van grafische vormgeving

Bijlage k: Wijze van tentaminering.

Zie bijlage a.

Bijlage I: Aanvullende bepalingen

Bijlage I - 1. Taal

In aanvulling op artikel 4a gelden de volgende opleidingsspecifieke regels:

- a. Enkele studieonderdelen worden in het Engels verzorgd om studenten voor te bereiden op Engelstalig onderwijs in de UT-masteropleidingen. Dit geldt in ieder geval voor het vak Project Ontwerpen van Mechatronica en Systemen (201000016)
- b. Wanneer het Engels als voertaal wordt gebezigd kan in geval van een verplicht vak een student de examencommissie verzoeken het tentamen op een alternatieve wijze af te leggen met een beroep op de OER artikel 7.
- c. Verslagen en rapporten kunnen in de Engelse taal worden gesteld. Indien dit overeengekomen is, wordt dit aan het begin – bij het formuleren- van de opdracht vastgelegd.

Bijlage I – 2. Overgangsregelingen

Vanaf het studiejaar 2008-2009 is de opleiding IO begonnen met het gefaseerd invoeren van een nieuw curriculum. Met betrekking tot de programma's van studenten van de generatie 2002 – 2007 geldt dat voor hen de programma's van toepassing zijn als beschreven in studentenstatuten 2002 – 2007 inclusief eventueel van toepassing zijnde overgangsregelingen uit de studentenstatuten 2008-2010.

REGELS

Gedrageregels en regels ten behoeve van examens en tentamens

- voorgesteld door Commissie Mouthaan
- aanbevolen door College van Bestuur (8 sept 2008)
- vastgesteld door Examencommissie IO/IDE (24 maart 2009)

Regel 1. De examencommissie

1. De decaan van de faculteit stelt een examencommissie in ten behoeve van het afnemen van het propedeuse- en het bachelorexamen en ten behoeve van de organisatie en coördinatie van de tentamens in de bacheloropleiding.
2. De bevoegdheid van de examencommissie strekt zich uit tot alle onderwijseenheden die deel uitmaken van de opleiding van de student.
3. De examencommissie bestaat uit tenminste drie leden, waaronder twee hoogleraren.
4. De examencommissie bestaat uit leden van het personeel die belast zijn met het verzorgen van het onderwijs in de opleiding.
5. Ten behoeve van het afnemen van de tentamens wijst de examencommissie voor ieder examenonderdeel een of meer examinatoren aan. In het geval van meerdere examinatoren voor een onderwijseenheid, wordt één examinerator als verantwoordelijke examinerator aangewezen.
6. Als examinatoren kunnen slechts aangewezen worden leden van het personeel die met het verzorgen van de opleiding zijn belast alsmede deskundigen van buiten de universiteit (art. 7.12 van de wet).
7. Indien (delen van) een onderwijseenheid door verschillende examinatoren wordt beoordeeld, ziet de verantwoordelijke examinerator er op toe dat dit wordt gedaan op grond van dezelfde normen. De uitslag van delen van een tentamen (toetsen, deelopdrachten) wordt door de examinerator schriftelijk in zijn eigen administratie vastgelegd.
8. De examencommissie kan zich laten bijstaan door de bij de opleiding betrokken medewerkers zoals opleidingsdirecteur, opleidingscoördinator, studieadviseur en/of mentoren. Zij hebben een adviserende stem in de vergaderingen. De examencommissie kan besluiten om haar toekomstige bevoegdheden te mandateren aan de voorzitter of secretaris en de uitvoering te delegeren aan het opleidingsbestuur, voor zover de wet of deze regeling zich daartegen niet verzetten.
9. De vergaderingen van de examencommissie zijn besloten.

Regel 2. Verlenen examenbevoegdheden

1. De examencommissie stelt een lijst samen van examinatoren. In het algemeen is degene die eerstverantwoordelijke is voor het onderwijs ook eerstverantwoordelijk voor de beoordeling van de studieresultaten. De examencommissie hanteert als criteria:
 - a. examenbevoegd zijn leden van de vaste of tijdelijke staf (UD, UHD, Hoogleraar, docent) van de UT, die aan de onderwijskwalificatie-eisen hebben voldaan en betrokken zijn bij de opleiding;
 - b. de bevoegdheid beperkt zich tot het domein waarbinnen de stafleden als deskundige erkenning genieten;
 - c. de bevoegdheid beperkt zich tot het naastliggende opleidingsniveau waarop de examinerator zelf is opgeleid;
 - d. stafleden van partneruniversiteiten zijn eveneens examenbevoegd, indien zij aan de genoemde eisen voldoen;
 - e. In alle andere gevallen neemt de examencommissie een besluit om iemand examenbevoegd te verklaren. In dit besluit is de geldigheidstermijn en het vakgebied vermeld.
2. Voor de beoordeling van de bacheloropdracht of afsluitende onderwijseenheid van de B-fase wordt een bachelorcommissie samengesteld. De samenstelling vereist goedkeuring van de examencommissie.

Tot de bachelorcommissie behoren tenminste:

 - a. de dagelijkse begeleider van de student;
 - b. een examinerator uit een andere organisatorische eenheid dan het eerstgenoemde lid;
 - c. minstens één van de examinatoren is een hoogleraar of universitair hoofddocent

- d. praktijkdeskundigen kunnen deel uit maken van de bachelorcommissie in de rol van adviseur.

Regel 3. Uitgangspunten van de examencommissie

1. Bij alle organisatorische zaken rond onderwijsprogramma's is de nominale programmering van het onderwijs leidend. De regelgeving voor examens stimuleert cohortsgewijze studeren en probeert studievertraging waarbij de programmatische volgorde in onderwijsprogramma's wordt verstoord, te voorkomen.
2. De examencommissie heeft in een aantal gevallen, waarin de onderwijs en examenregeling dat expliciet bepaalt, de bevoegdheid om af te wijken van de onderwijs- en examenregeling. De examencommissie vraagt studieadviseurs om advies over te nemen beslissingen die de individuele studenten aangaan. Hierbij zal de van de student zelf afkomstige informatie vertrouwelijk worden behandeld. Rekening wordt gehouden met het studieplan van de student en met de bekende oorzaken van studievertraging.
3. Aangaande de in lid 2 bedoelde situaties geldt:
 - a. Wanneer een student als kansrijk wordt gezien (studiesnelheid tenminste 0,8), overweegt de examencommissie of een beslissing er toe bijdraagt dat de student binnen vier jaar het bachelorprogramma zal afronden;
 - b. Wanneer de student als ernstig vertraagd wordt beschouwd (studiesnelheid tussen 0,6 en 0,8), overweegt de examencommissie of er voldoende gronden zijn om aan te nemen dat - op basis van het studieplan en de meest recente resultaten - een beslissing er toe bijdraagt dat de studiesnelheid niet verder daalt;
 - c. Wanneer de student als kansarm wordt beschouwd (studiesnelheid gelijk of lager dan 0,6), overweegt de examencommissie of een beslissing de kans vergroot dat de student spoedig zijn studiekeuze heroverweegt of de kans op slagen vergroot.

Regel 4. Opstellen en vorm van tentamens en de wijze van toetsing

1. Voordat een examiner een tentamen afneemt, beoordeelt tenminste één andere ter zake kundige docent of het voorgenomen tentamen voldoende representatief is, of de vragen eenduidig zijn gesteld, of de moeilijkheidsgraad past bij die van het gegeven onderwijs en of het tentamen door goed voorbereide studenten ruimschoots te maken is binnen de beschikbare tijd.
2. In de omschrijving in de bijlage van de OER is vastgelegd hoe de beoordeling voor elke onderwijseenheid plaats vindt.
3. Op verzoek van de student kan de examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in het eerste lid is bepaald.

Regel 5. Schriftelijke en mondelinge tentamens

1. Een schriftelijk tentamen duurt ten hoogste 3½ uur; een individueel mondeling tentamen ten hoogste 1½ uur. Een groepsgewijze afgenomen mondeling tentamen duurt ten hoogste 4 uur.
2. De beoordeling van een schriftelijk tentamen vindt plaats aan de hand van vooraf opgestelde normen voor de verschillende opgaven of delen van opgaven van het tentamen.
3. Het bij een schriftelijk tentamen maximaal per opgave te behalen aantal punten wordt aan de studenten bekend gemaakt door dit bij de tentamenopgaven te vermelden.
4. Wanneer bij het afnemen van het tentamen blijkt dat er een foute inschatting is gemaakt ten aanzien van de maakbaarheid binnen de beschikbare tijd, ten aanzien van de eenduidigheid van de vragen of ten aanzien van de moeilijkheidsgraad, rapporteert de examiner dit onverwijld aan de examencommissie.

De examencommissie is bevoegd hierop aangepaste normen voor te schrijven.
Deze nieuwe normen mogen niet aantoonbaar ten nadele van de studenten uitwerken.
5. Bij een mondeling tentamen, waaraan meer dan twee studenten tegelijk worden beoordeeld, zijn tenminste twee examinatoren aanwezig
6. Een examencommissielid heeft te allen tijde het recht om bij een tentamenzitting aanwezig te zijn, of zich daarbij te laten vertegenwoordigen door een waarnemer.

De positie van een waarnemer wordt aan de tentaminandi verduidelijkt.

Regel 6. Orde tijdens tentamens

1. Bij elke tentamenzitting worden door de examinator één of meerdere surveillanten aangewezen om er op toe te zien dat de zitting in goede orde verloopt. Minstens één van de surveillanten zijn betrokkenen bij het onderwijs van de betreffende onderwijseenheid.
2. Tijdens een tentamenzitting moet de student zich desgevraagd kunnen legitimeren met een bewijs van inschrijving (collegekaart).
3. In geval van fraude krijgt de student geen beoordeling en wordt de examencommissie in kennis gesteld. De examencommissie kan hem of haar dan voor ten hoogste één jaar uitsluiten van deelname aan dat tentamen. In het geval van vooropgezette fraude kan de examencommissie hem of haar voor ten hoogste één jaar uitsluiten van deelname aan maximaal alle tentamens.

Onder fraude wordt verstaan:

- a. Het bij tentamens en tentamenonderdelen gebruik maken van meer of andere hulpmiddelen dan die waarvan de examinator vóór het tentamen of tentamenonderdeel in vakomschrijving (vastgelegd in de studiegids) heeft bekendgemaakt dat ze waren toegestaan.
- b. Het bij tentamens en tentamenonderdelen gebruik maken van hulpmiddelen of hulp waarvan de student wist of behoorde te weten dat zij niet waren toegestaan.

Onder de in de vorige zin bedoelde hulp of hulpmiddelen vallen in ieder geval:

- i. Spieken, al dan niet:
 - a. met behulp van spiekbriefjes
 - b. door af te kijken bij tentamens
 - c. door af te laten kijken bij tentamens
 - d. door tijdens de uren dat een tentamen wordt afgenomen en terwijl het werk nog niet is ingeleverd, betreffende de tentamenstof in contact te treden met anderen dan de surveillanten.
 - e. met behulp van elektronische apparatuur
- ii. Valsheid in geschrifte.
- c. Gedrag van studenten waarover de examinator vóór het afnemen van het tentamen of tentamenonderdeel schriftelijk heeft bekendgemaakt dat hij het als frauduleus beschouwt en waarbij hij heeft aangegeven welke maatregelen hij zal opleggen bij vaststelling van dit gedrag. Onder dit gedrag kan vallen het tonen van eigen werk aan andere studenten.
- d. Plagiaat.

Regel 7. Regels in geval van calamiteiten

1. Indien er zich calamiteiten voordoen of dreigen voor te doen tijdens of kort voor een tentamen geldt het volgende: indien er een calamiteit is te verwachten voor aanvang van een tentamen, wordt het tentamen uitgesteld met onmiddellijke ingang. De examinator stelt in overleg met de opleidingsdirecteur een nieuw tentamentijdstip vast.
2. Het nieuw vastgestelde tentamenmoment, dat binnen een maand plaatsvindt (de academische vakantie niet meegerekend), is bindend. Dit wordt binnen drie werkdagen nadat het gebouw weer is vrijgegeven bekendgemaakt via de gebruikelijke media.
3. Indien er een calamiteit plaatsvindt of is te verwachten tijdens een tentamen dient er, indien mogelijk, als volgt te worden gehandeld:
 - a. op al het tentamenwerk is bij aanvang van het tentamen de naam en studentnummer door de student vermeld;
 - b. de aanwezigen dienen op last van de verantwoordelijke instantie of surveillant direct de tentamenzaal te verlaten;
 - c. de studenten laten het gemaakte tentamenwerk achter in de tentamenzaal.
 - d. indien men in de gelegenheid is geweest al te beginnen met het tentamen wordt, indien dit redelijkerwijze mogelijk is, op grond van de ingeleverde (gedeeltelijk) gemaakte opgaven door de docent hierover het eindcijfer bepaald.
4. Indien de docent op grond van het in regel 7.3d genoemde geen eindcijfer kan bepalen, wordt er binnen een maand (de vakantiemaanden niet meegerekend) na het door een calamiteit afgebroken tentamen een herkansing georganiseerd voor de gedupeerde studenten, mits deze zich voor het bedoelde tentamen hadden aangemeld.

Regel 8. Zak-/slaagregeling

1. De examencommissie stelt een zak/slaagregeling vast behorend bij elk van de examens.
 - a. Een onderwijseenheid is succesvol afgerond als het afgeronde cijfer tenminste een 6 is.
 - b. Wanneer het niet afgeronde cijfer op een .50 of hoger uitkomt, wordt naar het nabij gelegen hogere gehele cijfer afgerond.
 - c. Een cijfer tussen de 0 en 1,49 wordt naar een 1 afgerond.
 - d. Een onderwijsfase (P, B) is succesvol afgesloten als alle onderwijseenheden met een voldoende zijn afgerond.
 - i. Indien één cijfer 5 op de B1-lijst voorkomt voor een studieonderdeel niet zijnde een project of een practicum, is de student reglementair geslaagd mits er tenminste drie compensatiepunten tegenover staan, voor studieonderdelen niet zijnde projecten of practica (zie ook punt 1.d.ii.)
 - ii. Indien één cijfer 5 op de B2-lijst voorkomt voor een studieonderdeel niet zijnde een project of een practicum, is de student reglementair geslaagd mits er tenminste drie compensatiepunten tegenover staan, voor studieonderdelen niet zijnde projecten of practica en mits de student geen gebruik heeft gemaakt van de compensatieregeling in het B1-programma (zie punt 1.d.i.)
2. Indien (delen van) een onderwijseenheid door verschillende examinatoren wordt beoordeeld, ziet de examiner/coördinator er op toe dat dit wordt gedaan op grond van dezelfde normen. De uitslag van delen van een tentamen (toetsen, deelopdrachten) wordt door de examiner schriftelijk in zijn eigen administratie vastgelegd.
3. Wanneer de beoordeling van een schriftelijk tentamen tot een cijfer 5 leidt, dient het werk door een tweede examiner te worden beoordeeld. Wanneer na overleg tussen beide examinatoren een verschil in beoordeling bestaat, wordt het cijfer vastgesteld op basis van het gemiddelde van de beide beoordelingen.
4. De beoordelingen worden doorgaans uitgedrukt in de vorm van één van de cijfers 1 tot en met 10. Aan de cijfers moet de volgende betekenis worden gehecht:

1: zeer slecht	4: onvoldoende	7: ruim voldoende	
2: slecht	5: net niet voldoende	8: goed	
3: zeer onvoldoende	6: voldoende	9: zeer goed	10: uitmuntend
5. Examenonderdelen kunnen met een 'G' (gedaan) beoordeeld worden indien naar het oordeel der examiner(en) een voldoende prestatie is geleverd.
6. Stages worden met een cijfer gewaardeerd. Op de cijferlijst wordt een vrijstelling aangegeven met 'V', een onvoldoende met 'O'.

Regel 9. Cum Laude

1. De examencommissie stelt een cum laude regeling vast voor de bacheloropleiding.
2. De regeling omvat de volgende criteria:
 - a. Ingeval de student bij het afleggen van het Bachelorexamen blijkt heeft gegeven van uitzonderlijke bekwaamheid, kan dit op het diploma met de woorden "met lof" worden vermeld.
 - b. Uitzonderlijke bekwaamheid is aanwezig wanneer aan elk van de volgende voorwaarden is voldaan:
 - i. het gemiddelde der beoordelingscijfers, behaald voor onderdelen van het afsluitende examen (B2- en B3-programma), bedraagt tenminste 8;
 - ii. bij het bepalen van bovenbedoeld gemiddelde worden de onderdelen waarvoor geen oordeel in de vorm van een cijfer is gegeven dan wel een vrijstelling is verleend buiten beschouwing gelaten;
 - iii. geen enkel examenonderdeel in het B2-/B3-programma is met een onvoldoende beoordeeld en ten hoogste één examenonderdeel is beoordeeld met het cijfer 6;
 - iv. voor maximaal een derde van de totale omvang van het post-propedeutisch deel van de opleiding is een vrijstelling verleend;
 - v. het eindcijfer voor de afsluitende onderwijseenheid (opdracht, thesis) bedraagt minimaal een 9;
 - vi. de bacheloropleiding is afgerond binnen vier jaar, tenzij bijzondere omstandigheden, ter beoordeling van de examencommissie, een grotere overschrijding

- rechtvaardigen. Tot de bijzondere omstandigheden worden in ieder geval gerekend de omstandigheden die worden erkend bij de toekenning van afstudeersteun.
- c. Indien niet geheel aan deze richtlijnen is voldaan kan de voorzitter van de afstudeercommissie of de bachelorcoördinator een voorstel tot toekenning van het predicaat 'met lof' voorleggen aan de examencommissie. In dat geval dienen de bijzondere omstandigheden en de uitzonderlijkheid van de prestatie extra te worden beargumenteerd.

Regel 10. Getuigschriften en registratie

1. Ten bewijze dat het propedeutisch- resp. bachelorexamen met goed gevolg is afgelegd, wordt door de examencommissie een diploma uitgereikt. Het diploma wordt ondertekend door de voorzitter van de examencommissie. Bij afwezigheid kan ook één van de leden van de examencommissie of van het opleidingsbestuur tekenen.
2. Indien een student alle onderdelen van de bacheloropleiding voldoende heeft afgerond met uitzondering van de bacheloropdracht dan kan de examencommissie besluiten dat het bachelordiploma wordt uitgereikt bij het behalen van een voldoende beoordeling van de bacheloropdracht.
3. Op een van het diploma deel uitmakende bijlage worden de tot het examen behorende onderdelen en de beoordeling van die onderdelen vermeld. Tevens worden vermeld de niet tot het examen behorende onderdelen waarin, voordat over de uitslag van het examen is beslist, op verzoek van de student is getentamineerd, mits die onderdelen met goed gevolg zijn afgelegd.
4. De bijlage bij het bachelordiploma is opgenomen in een diplomasupplement.
5. Dit supplement heeft tot doel inzicht te verschaffen in de aard en de inhoud van de afgeronde opleiding, mede met het oog op de internationale herkenbaarheid van opleidingen.
6. Indien de examencommissie het judicium 'met lof' heeft verleend aan de student, wordt dit op het diploma vermeld.
7. Aan een student die meer dan een tentamen met goed gevolg heeft afgelegd en aan wie geen diploma als bedoeld in lid 1 kan worden uitgereikt, ontvangt desgevraagd een door de examencommissie af te geven verklaring waarin in elk geval de tentamens zijn vermeld die door hem met goed gevolg zijn afgelegd (art.7.11 lid 4).

Regel 11. Vrijstellingen

De examencommissie verleent vrijstelling voor het afleggen van tentamens in onderwijseenheden en/of deelname aan praktische oefeningen, wanneer

- a. een gelijkwaardige (qua niveau) en gelijksoortig (qua aard van de doelstellingen) onderwijseenheid is afgelegd binnen een andere opleiding of aan een andere erkende, en gelijkwaardig beschouwde instelling van hoger onderwijs.
- b. de student de beoogde leerdoelen op een andere wijze heeft bereikt, blijkens andere door de student te overleggen bewijsstukken, volgens een bevoegde examinerator.